

ZVONČEK

LIST S PODOBAMI
ZA SLOVENSKO MLADINO

Štev. 7.

V Ljubljani, 1. malega srpana 1900.

Leto I.

Jutro.

Cvetke solzé se,
plakajo, plakajo ...
Solnčeca zlatega
čakajo, čakajo ...

Ptičkam pa v gnezdecih
sanja se, sanja,
da v halji zlati se
solnček jim klanja ...

Kronico biserno
z glave jim stavi;
pesemce solčne jim
v grlica pravi ...

Zdajci ošine vse
ptičke po vrsti
in jih predrami vse
z rožnimi prsti ...

Potlej spet kronico
dene na glavo,
pa se odpelje še
v sinjo višavo ...

Ptički pustili so
gnezdeca skrivna,
njih zadonela je
pesemca divna!

Cvetke solzice so
z ližec otrle,
pa preradostne so
k solnčecu zrle ...

Pesemco radostno
slušajo one,
k tlom pripogibajo
biserne krone ...

Ližeca solzna jim
solnček obriše,
zlate podobice
v čašice riše!

Fran Žgur.

„Ena, dve in tri!“

1.

Oj, z Bogom, črne senčice,
zapele so trobentice,
in zvončki pozvonili so,
in ključki odklenili so
pomladi vrata na stežaj:
Kaj zopet si prišla nazaj? —

Aj, zopet! — Ena, dve in tri,
za mano! — Kdo me ulovi!?

2.

Luna posijala je, godba zaigrala je: rega, rega, rega . . .	Rožice zbujene so in razposajene so, rega, rega, rega.	Lahni vetrec k njim prišel, za ročice jih prijel, rega, rega, rega.
---	--	---

Polka, ena, dve in tri,
vse se ziblje, se vrti,
rega, rega, rega.

In še zvezdicam je žal,
da ne morejo do tal —
rega, rega, rega!

Vida.

Zjutraj.

Šinil skoz vratca je zlata
žarek spet solučni na svet:
„Vstani, oj, zemljica lepa,
dramit prihajam te, gret!“

Pa pohiteli za njim so
bratci vsi zlati lahnó,
glej, in po zemlji razlil se
dan je kot samo zlató.

Andrej Rapč.

Luca.

Luca mijavka:
»Kaj naj storim?«
Miški je rekla:
»Tebe lovim.«

Miška je tekla,
Luca za njo,
miška je v luknji —
Luca pred njo.

Luca mijavka:
»Kaj naj storim?«
Ptici je rekla:
»Tebe lovim.«

Ptica zletela
gori v nebo —
Luca mijavka,
ne more za njo.

Luca mijavka,
nič ni dobila —
ptica in miška
za nos jo vodila . . .

B. Baebler.

Tri orjaške hruške.

Spisal *Ivan Stukelj.*

osedov vrt mi je bil že izza mladih dni vedno zanimiv. Tu ni bilo sicer prelepo urejenih gredic s prekrasnimi cveticami, a rasle so med drugim sadnim drevjem tri orjaške hruške, kakršnih bi zaman iskal daleč okolo.

Dozdevalo se mi je, da ta tri drevesa žive z menoj. Ni čuda! Bila so mi skoro ves dan pred očmi. Na eni strani ceste je stala naša hiša, a takoj na nasprotni plati pa соседov vrt. Stanovali smo v prvem nadstropju, v pritličju so bile strojarske delavnice.

Ko sem zvečer legel k počitku, sem zrl iz postelje na hruške toliko časa, da sem zaspal. Ah, to vam je bilo veselje gledati v jasnih nočeh! Zlate zvezde na temnovišnjem nebu so se lesketale med črnim vejevjem teh velikanskih hrušk. Še krasnejše je bilo, kadar se je vozila luna med njimi. Vse te grčave in krivenčaste veje so se polagoma pretvarjale v žive stvari. Vse bajke, kar mi jih je pripovedovala mamica, so prišle tu v življenje. Čarovito opravljeni kralji in kraljiči, kraljice in kraljične, visokorasle vile, zlobni škrti, dobrovoljni palčki, vsi ti so oživelili in se gibali pred menoj. Potem pa sem zaspal in sanjal dalje . . .

In o jutranji zarji, ko so po nebu med temnomodrimi in rdečimi pasovi plavali zlati oblaki, ter se je vsa ta svetloba ostro črtala od temnih vej, se mi je zdelo, da je odprto nebo. Pričakoval sem, da zlatokrili angelci priplovejo iz nebes, in goreče sem molil jutranjo molitev . . .

Prišla je zima. Pod hruškami pa se je shajal skoro ves ptičji rod naše vasi, kar ga je ostalo pri nas čez zimo.

Komaj je zaspano zimsko solnce pogledalo izza hriba Osojnika, so se odprla vežna vrata v sosedovi pritlični, mestno opravljeni hiši, in prikazala se je na pragu suha in dolga postava Kordinovega gospoda v visokih škornjih in s čepico na glavi, v rokah držeč več s semenjem napolnjenih vrečic. Tam pod hruškami je imel mizice s strešicami iz smrekovega lubja. Videti je bilo, da vam je to prava pravcata ptičja vas. Vse to je izdeloval Kordin sam. Pušič iz dolge pipe, je nasipaval o zimskih dneh semena na krmišča, ki so bila odločena raznim vrstam ptic, trosil ostanke mesnih jedi, slaščico sinicam, brglezom, kosom in drugim ptičem-mesojedcem. Na dolge droge je navezaval suhih solnčnic, da so jih robkale ptice same.

Gospod Kordin je bil samcat; razen daljnega sorodstva v vasi ni imel nikogar svojih. Vkljub temu pa ni bil nikakršen posebnž, pust, nepristopen čudak. Bil je nekdanj profesor na Dunaju. Ko pa je stopil v pokoj, je kupil od svojega sorodnika nekdanjo svojo rojstno hišo z vrtom ter jo predelal tako, da je imela popolnoma mestno lice. Dolgo vrsto let je županoval občini in delil do konca svojih dni rojakom nauke in dobrote. Vnemat jih je za vse dobro in blago, vspodbujal za šolo, da so z njegovo pomočjo postavili lepo šolsko poslopje. Petje vam je ljubil nad vse; znal je tudi izborno citrati. Poleti je pred odprtim oknom dolgo v noč citral in zraven pel. Kako čudno se je ujemal njegov močni, navzlic starosti še vedno čisti glas z milo zvenečimi strunami! Slabe volje ni bil nikdar. Na izprehodih pa je bil zamišljen. Če je srečal človeka, se mu je takoj razjasnil obraz. Gotovo se mu je v življenju pripetilo kaj hudega! Morda ga je ranilo sovraštvo, katero pa je plemeniti mož sedaj vračal — z dobroto . . . A on je molčal o vsem tem, povedal mi je nekdanj samo, zakaj tako ljubi ptice.

* * *

Bilo je nekoč o Božiču. Študiral sem že tedaj srednje šole v mestu in prišel sem domov na praznike. Nekega dne me je povabil gospod Kordin k sebi. Sama sva sedela pri čaju v topli sobici ter se menila to in ono.

Tisto zimo je padlo mnogo snega, in one tri orjaške hruške so stale obložene z vso belo zimsko krasoto, pod njimi pa so ptice kar tropoma stopicale, letale in se preganjale semtertja.

»Huda je zima, a tem krilatcem pod Vašimi hruškami se godi dobro«, omenim gospodu Kordinu.

Ta se nasmehne.

»Da, tako rad strežem ljubkim pticam. Ta ljubezen do njih se mi je zbudila že v mladih letih.«

»Nekdanj je bilo mnogo več ptic pevk nego jih je sedaj«, je nadaljeval gospod Kordin. »Sirovost in pa nevednost sta jih zatirali. Paglavec še ni znal razločno govoriti, a pozimi je že lovil nedolžne ptice. Med temi nevednimi siroveži sem bil tudi jaz. Ko so se začeli pusti in dolgočasni dnevi pozne jeseni, sem pripravljaval iz bezgovih debelc razne »stavice« in »žimnice« za ptičji lov. Posebno lahko jih je bilo loviti na žimnice. Na eni deski so se ujele po tri, štiri ptice z nogami v žimne zanjke. Primerilo se je, da se je pozno o mraku ujela kakšna ptica, a ker nisem šel pred nočjo pogledat na žimnico, je zmrznila sirota črez noč. A to ni ganilo mojega trdega srca.

Svoje uboge jetnike sem nastanil med zimska okna. Tu sem jim pripravil šibic, da so skakali po njih. Tudi hrane sem jim preskrbel, zlasti bučnic za sinice in brgleze sem nabiral vso jesen.

V gajbici sem imel tudi nekatere ptice, posebno tiste, ki so mi bile jako všeč.

To vam je bilo med okni in v gajbici letanja in skakanja, čvrčanja in petja, slast mojim očem in ušesom. Da se je število ubogih jetnikov krčilo, mi ni delo dosti. Zaprti hišni zrak jim ni ugajal dolgo in moril jih je zapo-

redoma. Smrti zapadlemu ptičku se je jelo ščeperiti in ježiti perje. Tako je nosil par dni »koš« in — poginil je. To se mi ni zdelo nič hudega. Mislim sem si, da mora tako biti. Srce mi je ostalo še vedno trdo.

Neko zimo sem imel v gajbici dva kalina, samca in samico. Ta je začela hirati. Težko mi je bilo za ljubko ptico. Gledal sem jo, ko je bila v zadnjih trenutkih, ko je čivkajoč pojemala, dokler ni omahnila s šibice in potem strepetala na tleh. Samec je tožno gledal ta prizor; odslej pa ni več pel, od dne do dne je bil klavernejši in črez nekoliko dni je poginil tudi ta siromak. Ginjen sem bil, a vendar ne toliko, da bi nehal loviti ptice.

Mati so se dostikrat jezili, ker nisem mislil na ničesar drugega nego na svoj lov in ujete ptice, ker nisem izvrševal marsikaterega domačega opravila, ki so mi ga naročili. Šiba je pela! Da, še več, odprli so okno in izpustili mi vse ptice. Jokal sem se in drl na vse pretege. A kmalu sem spet nalovil polno okno ptic.

Nenadoma pa je prišel konec mojemu ptičjemu lovstvu!

O sv. Tomažu je bil semenj na Vranskem. Oče in mati, hlapec in dekla — vsi so šli na semenj. Ostal sem sam doma z Mreto, ki je že od mladih nog služila pri nas. Bila je pridna delavka, a precej odurna in trdega srca.

»Ti, Martine, danes pa imava lahko pečenko, ko ni očeta in matere doma. Podavi ptice, ko jih imaš toliko, in jaz ti jih bom spekla, da se ti bo cedilo od ustnic!« mi je rekla Mreta in se sirovo smejala, kažoča obe vrsti zdravih zob.

Osupnil sem za nekoliko trenutkov; nisem ji mogel dati odgovora . . .

Mreta je odšla v kuhinjo, jaz pa sem stopil k oknu in sem mislil na ptičjo pečenko, katere še nisem okusil. Neka čudna želja se me je polastila . . .

Velika sinica je v tem trenutku napadla majhno modroglavko ter jo obdelovala s kljunom.

»Aj, čaj, ti bodeš prva!« rečem potihoma, in glas se mi je tresel.

Z drgetajočo roko sem oprezno odprl okno in v hipu sem imel v roki drhtečo ptico; priprl sem zopet okno, da bi mi ne ušle po sobi, ki sem jih vse v tem trenutku zapisal — smrti.

Zamižal sem . . . S palcem in kazalcem sem stisnil ptico za tanki vrat in jo pogledal . . . Stisnil sem jo iznova . . . pogledal zopet — in sinica je presunljivo uprla svoje drobno oko v me — okrutneža . . . Še enkrat sem jo stisnil . . . a potem jo izpustil na tla . . .

Uboga stvar je sfrfotala po tleh, v smrtnih težavah se je vila in premetavala semintja. Ni mogla poginiti, ne vem, ali sem bil spričo razburjenosti toli neroden rabelj, ali je bila ptica tako žilavega življenja.

Padel sem na tla poleg ptice, zatulil grozno in jokal neznano divje ter se valjal po tleh. Zdajci so se odprla vrata, in vstopili so mati, povrnivši se sami pred časom s semnja, nakupivši si potrebnih stvari.

Prestrašeni so me mati izpraševali, kaj mi je, a govoril sem le s tulečim glasom. Slednjič so me nekaj razumeli, nekaj jim je pojasnila Mreta. Vzeli so v roko napol zadušeno sinico, dihali vanjo, potisnili košček masla v kljun, ji z laškimi oljem namazali grlo ter jo dali v gajbico.

A jaz sem jokal dalje, a ne več tako divje. Ozrl sem se na okno k drugim pticam. V hipu sem bil pokonci in sem odprl notranje in zunanje okno. — Z radostnim vzklikom so ptice odletele v svet. S hodničnim rokavom sem si otrl solze in se stisnil k materi, ki so sedeli pri mizi.

»Mama, nobene ptice več ne ujamem!« sem rekel še z napol jokajočim, drhtečim glasom.

Čutil sem se tačas groznega siroveža in okrutneža. Mislil sem si: »Strašno hudobno srce imam. Takega nečem več imeti.«

Spomnil sem se gospoda župnika, ki je z lece spodbujal starše za šolo. Rekel je med drugim tudi to: »V šoli se bistri um in blaži srce. Vaši otroci bodo razumni in dobrega srca, ako jih boste pošiljali v šolo.«

»Dobrega srca hočem biti tudi jaz!«

Bil sem tačas nekaj nad deset let star. Šole še ni bilo v vasi, in župnik je pozimi trikrat v tednu poučeval otroke, kateri so se prostovoljno zato oglasili. Mene ni nauk veselil, a me ni tudi nihče vnemal zanj. V naši hiši ni znal nihče brati, razen očeta, ki so tiskano knjigo za silo črkovali. Takoj drugi dan sem šel z materjo h gospodu župniku.

Začela se je zame šola. Domačini so se čudili moji izpremibi in tudi slutili nje vzrok radi ponesrečene — ptičje pečenke. Z marsikakim pikrim dovtipom so me podražili, a prebil sem vse z moško stanovitnostjo.

Najbolj me je veselilo, da je ozdravela napol zadavljena sinica. Nekega solnčnega dne sem jo izpustil, ko sem bil sam doma. Iz kletke sem jo vzel v roko in iskreno poljubil; sladkootožno mi je bilo pri srcu, ko je ptica z veseljem »čin — čin!« sfrčala skozi okno na srednjo hruško. Dozdevalo se mi je, da je leto za letom ista sinica letala okolo naše hiše.

Odslej pa sem bil nevaren sovražnik vsem »stavicam« in »žimnicam«. Skrivoma sem jih trl in podiral tovarišem, ki si niso dali dopovedati, da je ptičji lov brezumen, da nimajo s tem nobenega pravega veselja, ker ugonablajo le svoje ljube prijateljice.

Drugo zimo pa sem si napravil za ptice krmišča pod temi-le tremi hruškami, in marsikateri dobri tovariš me je v tem posnemal.

Z vso vnemo pa sem se poprijel šolskega uka, in gospod župnik je trdil, da imam dobro glavico, in prigovarjal je staršem toliko časa, da sem šel v Ljubljano v šolo. To ni bilo lahko. Imeli smo le majhno kmetijo. S pomočjo dobrih ljudi in s stradanjem sem se prerival naprej. Ko sem dovršil gimnazijo, sem prišel na Dunaj na vseučilišče in sem se izšolal za profesorja. Mnogo trpkega in bridkega sem prebil na svetu, a povsod sem izkušal ohraniti — dobroto srca . . .«

Dvignila sva kozarca in napila dobroti srca.

Potem, ko sem že ležal v postelji, sem gledal dolgo na orjaške hruške kakor v otroških letih ter mislil na gospoda Kordina, ki ima toliko veselja s krilatimi pevci.

* * *

Davno je že, kar počiva gospod Kordin v hladni gomili pri domači cerkvi. Njegov spomin pa še dandanes živi v srcih hvaležnih njegovih rojakov.

Na prigovarjanje gospoda Kordina sem se izšolal za učitelja. Velikokrat mi je rekel: »Navedno ljudstvo učiti velja toliko, kakor da deliš kruh lačnim siromakom.«

Slušal sem njegov nasvet.

Črez nekoliko let sem prišel za učitelja v svoj domači kraj. V svoji oporoki je določil gospod Kordin svojo hišo z vrtom v šolske namene.

Vrt je odločen za igrišče šolskim otrokom. Po votlinah, dolbinah, rogovilah treh orjaških hrušk pa še vedno gnezdiijo in vale trščate sinice, skromni meniškiki, vitkorasle modroglavke, šegavi brglezi, lahkokrili ščinkovci, gibke tresorepke in brbljavi škorcii. To vam je letanja, čvrčanja in petja; vmes še pritisnejo vsiljivi, kričeči vrabci. Pod hruškami pa se giblje nepokojna šolska mladež, da bi človek oglušil od tega krika in vika.

Hruške so od silne starosti že votle. Prihaja pomlad za pomladjo, a vedno manj je zelenja, še manj pa cvetja na njih. Kadar popiha močnejši veter, tako sumljivo zastočejo stare veje, in marsikatera preperela veja pozimi obtežena s snegom zdrči z glasnim truščem na tla. Bojim se trenutka, ko bodo popolnoma onemogle. Preskrbel sem jim naslednic istega rodu. Zasadil sem jih s šolarji s presčno željo, da bi tudi te zrastle tako mogočno, da bi tudi še poznejšemu rodu delale toliko veselja, kakor so delale te orjakinje gospodu Kordinu, meni in mojim šolarjem.

V prostih urah tako rad polegam na mehko travo pod njimi. V vrhovih pa tako ljubko šepčejo redki listi kakor bi mi pripovedovali lepo povest o dobroti srca. Gledam tja proti nebu in molim k Večnemu, da bi vsem otrokom, ki so mi izročeni v odgojo, podelil, povečal in ohranil dobroto srca . . .

Pred nevihto.

*Zašumeli lesi,
zašumeli tihi,
kot na koru mi molili
črni bi meniki.*

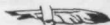
*Čuvaj, Bog nas silni,
čuvaj naša polja,
naj od njih odvrne točo
sveta Tvoja volja!*

*Čuvaj, Bog nas silni,
čuvaj naše hrame,
da srđita tvoja strela
ognja v njih ne vname!*

*Čuvaj, Bog nam silni,
staje in živino
in pošteno v belih dvorih
našo vso družino.*

*Prve težke kaplje . . .
Že ječé zvonovi,
in njih plaki glas pod nebom
se bori z vetrovi . . .*

Oton Zupančič.

O modrem mandarinu.

Priobčil *Ivan Podgornik.*

Kitajskemu cesarju se zameri nekoč njegov mandarin. Cesar ga pahne v ječo. Dvorjani pa so radi imeli tega mandarina, ker je bil jako moder in pameten, zato prosijo cesarja, naj mu prizanese. Cesar bi mu prizanesel, ali le tedaj, če mu mandarin dobi konja, ki ni ne belec, ne sirec, ne šarec, ne sivec, ne vranec, ne rjavec, kratko in malo, cesar našteje konj, kolikor si jih izmisli.

Dvorjani zmajo z glavami, a vendar gredo v ječo, da naznanijo mandarinu, kaj mu je storiti, da mu cesar prizanese.

»Velja!« vzklikne modri mandarin, »pripravim mu ga!«

Dvorjani se vrnejo k cesarju, in ta ukaže, da izpuste mandarina iz ječe, a silno ga mika, kako mu mandarin ugodi.

Modri in pametni mandarin pa pravi: »Sporočite cesarju, da imam konja že v hlevu, ampak ponj mora priti ne v ponedeljek, ne v torek, ne v sredo, ne v četrtek, ne v petek, ne v soboto in ne v nedeljo, ampak katerikoli drugi dan, kadar njega milosti drago!«

Dvorjani sporoče to cesarju, a temu je mandarinov odgovor tako zelo po volji, da ga takoj pomilosti.

Nosek.

*Āadar malo zlažem
mamici se zlati,
da na nosku, pravi,
laž se da spoznati.*

*Āje pa prodajalec
naš je zvedel to,
da bonbončke ližem
rada jaz tako?*

*Āli ti mu, nosek,
tudi to poveš?
To povedati mu vsekdar
v prodajalni — smeš!*

Zmagoslav.

PRILOGA „ZVONČKU“

Stojan in Anka.

Spisal *Leon Poljak.*

Moj prijatelj Ivan Globec ima pridnega sinčka Stojana in ljubeznivo hčerko Anko.

Tam nekje na Dolenjskem v prijaznem mestecu ima dom ta srečna družina. Njih domovanje je prijazna hiša na trgu. Spredaj se košatijo od zgodnje pomladi do pozne jeseni lepi oleandri, na katerih se zibljejo kot rdeči metulji lepi cvetovi. Za hišo po položnem bregu pa se razprostira vrtec, ki je sedaj, ko vam pišem, ljubi mladi bralci, te vrstice, ves odet v živo zelenje, katero prepletajo razne pisane cvetice.

Ali ves ta lepi kraj bi se mi zdel pust in dolgočasen, ko bi ga ne oživljala Stojan in Anka. Kot dve srnici skačeta pred hišo in se igrata s sosednimi otroki, s katerimi živita v lepi slogi in toplem prijateljstvu.

Hej, to vam je življenje!

Kolikokrat sem stal tam kje za kakim voglom in sem skrivoma opazoval to živahno mladino. In verjemite mi, da mi je bilo vselej tako prijetno pri srcu!

Da ni tako daleč in da vam dovolijo vaši ljubi starši, bi vas precej povedel tja v ono veselo družino. In pokazal bi vam vse po vrsti: Glejte, ta-le drobní deček, ki nosi še krilce in ki komaj izgovarja težkoumljive besede — to je Stojan. Ta-le deklica živih oči in smehljajočega ličeca — to je Anka. Oni le debelušček, ki hodi s Stojanom z roko v roki in stopa prav vojaški ob njegovi strani — to je zdravnikov Mano. Tisti-le debeloličnež, ki je prav posebno živ in zgovoren — to je Zalogarjev Robert. Ona-le deklica svetlih las in prikupnega obraza — to je Grogova Julka, a ta malček, ki caplja za njo — to je Grogov Francek. A tisti-le junak, čvrstorasel in odločen dečko, to je poštarjev Franci, in oni-le rogovilež, ki ravna zdaj v krog, zdaj v vrste svoje tovariše in tovarišice — to je Viharjev Hinko.

O, pa to niso še vsi! Časih se jih nabere iz vsega mesta, da ti je pred Globčevo hišo kot na mravljišču. Semintja se peha ta drobiž, zdaj po trgu gor, zdaj po trgu dol — a brez preglasnega hrupa, brez suvanja in pretepanja — lepo v redu in prijateljstvu.

No, pa kaj bi tudi ne! Stojanova in Ančina mamica slone na oknu in pazno gledajo, kaj počno otroci. In gorje, če bi bilo kaj narobe! Vsi bi se morali razkropiti in poskriti po svojih domovih.

Pa pogledjmo, kaj vendar počno!

Vstopijo se v krog, in najstarejši deček — to je Mesedarjev Pepe — stopi v sredo in začne šteti:

Enkate, penkate,	komisar,
cukate, me,	kupil konja za denar,
aberle, baberle,	peljal ga je v Rim,
domine,	prodal ga je
elc, pelc,	za cekin!

Zadnji, na katerega je padla beseda »cekin«, si tišči oči toliko časa, da se drugi poskrijejo. In razkrope se na vse strani: ta na vežo, oni pod stopnice, tretji za vodnjak in tako dalje . . .

Stojan pa je nekoč sedel na prag in na vso moč mižal. Mislil je namreč: Ako nikogar jaz ne vidim, tudi mene nihče ne vidi.

Ali Zalogarjev Robert ga je vendar videl, in ubogi Stojan je moral iskati mesto njega. A sestra Anka se ga je usmilila in izza hišnih vrat je pomolila glavico ter mu zaklicala: »Ku-kuc!« In Stojan je zaklical: »Anka, Anka, te ze imam!«

To je bil vesel Stojan, ha!

Kadar se naveličajo igre, posedejo po pragu in po klopi, ki jo senčijo oleandri, in zapoje.

Grogova Julka poje posebno lepo: vedno jo ureže prva, a drugi za njo, da odmeva glasna pesem malone po vsem mestu.

Nekoč sem prišel mimo, ko so bili v najglasnejšem petju. Ali hipoma so umolkni in vstali. Dečki so se lepo odkrili, a deklice so napravile lep poklonček, vsi pa so pozdravili prijazno in uljudno: »Dober dan!«

Stojan pa je pribežal k meni, me prijel za roko in dejal: »Stlicek, kupi mi clesen!«

In res! Tamkaj na voglu je prodajala Semičarka lepe črešnje-hrustavke, in kupil sem jih tri, štiri merice in jih razdelil med mlade prijateljčke in njih tovarišice.

In zdaj bi morali videti, kako jim je šel v slast ta sočni sad! To je bilo hrustanja, da se je še mene prijela želja po črešnjah!

Tako-le živi ta drobiž.

* * *

Pa pride zima . . .

In ta mladi svet se poizgubi po toplih sobah. Tuintam pokuka skozi zaledenele šipe drobno očesce, a kmalu se zopet skrije. Vsi ti moji znanci in te moje znanke se tišče okolo peči in si kraté zimske dneve z raznim delom in igranjem. Tisti, ki že hodijo v šole, izdelujejo doma naloge in se pripravljajo, da potem dobro odgovarjajo v šoli. Pohvalna beseda gospodov učiteljev jim je največje veselje. A tudi njih starši so ob tem srčno vzradoščeni.

Ali Stojan in Anka še ne hodita v šolo: premajhna sta še in premlada.

Da pa jima ni dolgčas, je jima kupil dobri atej skrinjico lepo obrezanih kamenčkov, katere zlagata v hišice, mostove, cerkvice in druge take reči.

Bilo je o Božiču, ko je dobil gospod Globec po pošti te kamenčke. Poklical je Stojana in Anko in je pred njima zidal cerkvico.

Kako sta zavzeto gledala! — Le pogledjte ju!

In tako sta gledala tudi takrat, ko je dobil po pošti Stojanov in Ančin atej prvi »Zvonček«. Mamica so sedli za mizo in so začeli iz njega brati — ker še sama ne znata — lepe pesemce in povesti.

»Ah, mama, to je lepo, lepo!« — Da, prav tako sta klicala!

In mamica so morali toliko časa brati, da sta se oba skoro vse naučila na pamet. In tako je vselej, kadar dobe Globčevi »Zvonček«.

A nič manj ne bosta zavzeta, ko jima pride njiju podoba v tem-le »Zvončku« pred oči.

Mamica, ko jima preberete te vrstice, recite, da Stojana in Anko prav srčno pozdravljam in da želim, da naj bi kmalu znala oba prebirati »Zvonček«, ki bodi njima in vsem mojim mladim znancem in znankam v zabavo in pouk!

Recite jima to, prosim Vas!

Iz zlatih skledic.

Spisal Ivo Trošt.

oldne je že odzvonilo. Solnce je pripekalo, od severa in juga so se kopičili oblaki kakor velikanske gore, muhe so bile sitne, in tudi Beličevemu Lipčetu, ki je ostal sam doma z materjo, nekaj ni bilo prav. A sam ni vedel dobro, kaj bi rad, ko se je sukal ob materinem krilu.

Mati je pomivala posodo v kuhinji in si brisala pot s čela in podila Lipčeta stran, naj je ne moti. Toda šestletni dečko se ni takoj odpravil. Kakor da bi ne vedel, je vprašal mater: »Ali res hodi dopoldne za otroki angel — pa z vodo v zlati skledici — pa z lepo belo otiračo, pa jih vabi, naj se umijejo?«

»Hodi, hodi!« reko mati naglo.

»Popoldne pa hodi skrat s pomijami v umazani golidi in s sirkovo metlico, kaj, mama?« vpraša dalje Lipče.

»Seveda za tistimi, ki se ne hote umiti«, odvrnejo mati.

»Jaz sem se dopoldne, ne, mama?«

»Ne bi se, ko bi te jaz ne silila.« — »E, pa vendar sem se!«

Za nekaj časa priteče zopet potezat mater za predpasnik: »Mama, aj, mama! Ali se umiva tudi Bog v nebesih iz zlate skledice?«

»E, pojdi! Ne bodi siten!«

In Lipče je šel na vrt. Začel je misliti, kako lep mora biti tak angelček z zlato skledico in belo otiračo. Pa gotovo tudi vode nima mrzle — seveda . . . Lipče se je namreč bal mrzle vode in ostre brisače. Legel je pod hruško v senco in gledal skozi veje zgrinjajoče se oblake, koder veselo letajo angelci s svetlimi perutnicami. Kaj pa! Po oblakih se tudi gotovo vozijo na saneh, na kolih. To je prijetno! Kako lahko zdrči takšen voz naravnost k Bogu v nebesa in k Mariji! Od tam pa zdrče angelci z zlatimi skledicami umivat pridne otroke — drk! — na zemljico. Pa hitro kakor po snegu! Lepše pa, seveda, lepše . . . Lipče sklene obe roki zadaj pod glavo in gleda najoddaljenejšee kope oblakov, da bi zapazil vsaj enega nebeškega krilatca. Oblak se je bližal, bližal . . . Za njim se dvigne drugi, tretji. Tudi ob straneh, zgoraj in zdolaj, je vse polno oblakov. Tam-le za onim belim robom pa jasno nebo; po nebu hite angelci in sedajo na oblake. Trije, pet jih je, ne! — devet, sto — vse polno, vsi z zlatimi skledicami, z belimi otiračami in svetlimi perutnicami. In angelci škrope Lipčetu lice z mlačno vodo iz skledic z eno, potem pa z obema rokama — kakor iz korita. O, koliko vode! Pa vedno jih je več, več . . . In zlata torilca so vedno večja, on pa vedno bolj moker. Toda angelci se mu smejejo in ga škrope. — »Ne, ne! — Ne več! — Nehajte! Me bodo mati!«

Lipče je bil namreč zaspal in sanjal in v sanjah zavnjal, naj ga ne zmočijo, ker bodo nanj hudi mati. Lastni glas ga je prebudil, da je urno potegnul z dlanjo po očeh in videl, da mu padajo na lica debele kaplje dežja.

V tem času se je namreč pooblačilo in jelo deževati. Lipče se je umaknil materi v hišo pravit, da škrope angelci dež iz zlatih skledic na zemljo. Saj jih je videl . . .

Palček ali stržek.

Po Erjavcu opisal *Ladislav Ogorek.*

Zberejo si palčka; a on je skakavček,
natihoma leta priliznjen hinavček;
zverino je dražil, unemal prepír,
iz loga pobegníl je ljubljeni mir.

M. Vilhar.

Govorite že čuli o palčku, kako je prekanil vse druge ptice, ki so hotele imeti kralja.

Sklenile so namreč, da bodi tisti njihov kralj, ki zleti v najvišjo višavo. Vsi ptiči se dvignejo v zrak, in tudi palček poleti z njimi, ker meni, da ne sme zaostati. Toda poznal je sam svoje moči. Vedel je, da se ne more v letanju meriti z drugimi ptiči. Poskusil je torej z zvijačo. Prekanjeni palček se skrrije med perje leteče štorcklje, česar ta ne zapazi.

Ptiči plovejo čimdalje višje. A drug za drugim začne omahovati, in na posled se merita samo še štorcklja in orel. Ko pa začne pešati tudi štorcklja, ji smukne palček izpod perja in se meri z orlom. In res! Orel omahuje in končno onemore — a palček se dvigne visoko v zrak. Premagal ga je!

Toda ptiči so zvedeli za njegovo zvijačo in ubili bi ga, da se jim ni skríl v mišjo luknjo. V zasmeh so mu pa vzdeli ime kraljička.

In tega prekanjenca gotovo vsak pozna in ga ima rad. Pa kdo bi ga ne imel, saj je res vesel in kratkočasen. Nikdar ga ne zapusti dobra volja. Sredi mraza in ledu, ko druge ptice trepečejo in lačne čivkajo, se v palčku že zbuja upanje na prihodnjo pomlad. In to upanje mu navdihuje najmilejše pesemce. Že meseca prosinca in svečna čujemo zjutraj njegovo petje, ki je tako ljubeznivo, da ti omeči srce.

Palček je med našimi najmanjšimi ptiči, samo eden — t. j. pravi kraljiček — je še manjši od njega. Stržek ima preprosto rjavo suknico, ki ima temnejše povprečne proge. Kratke perutnice so posute z belimi pikami. Rjasti rep je drzno privihan navzgor. Kljunček je silast in nekoliko prikrivljen.

Palček prebiva po planem in v hribih, najrajši pa ondi, kjer šumlja potoček med grmovjem. Leti slabo in nikdar daleč, najrajši iztika po goščavah. Časih prhne z grma na grm. Ali na tleh ni nikdar miren: vedno cinca semintja, giblje z repkom in priklanja glavico. Tudi molči nerad: zmeraj žvrgoli in gostoli.

Gnezdo je za majhnega palčka velikansko; podobno je okrogli kapi. Na pravi ga iz mahu, trave ali listja, znotraj ga pa nastelje z mehkim perjem. Čudno je pri stržku to, da začne zgodaj spomladi spletati gnezdo, ki pa ga ne izgotovi, temveč ga pusti napol dodelanega in začne znašati zopet novo. Večkrat se loti tudi tretjega gnezda.

Za mesto, kamor meni postaviti gnezdo, ni izbirčen. Glavna stvar je, da ga lepo skrije. Napravi si ga ali v grmu, ali pod korenino starega drevesa, ali v luknji kje na tleh, ali pa tudi v zidu. Prija mu tudi skladanica drv, v hribih pa ga rad skrije v slamnato streho. Nemara mu pravijo zavoljo tega na Gorenjskem strešik.

Palčica znese 8—10, ali pa tudi več rdečepikastih jajčec, iz katerih se izvale trinajsti dan mladi palčki. Stara dva imata dovolj dela, da nasitita lačno družino, ki nerada zapusti toplo gnezdo.

Stržek je drzen, pogumen, vendar prijazen in ljubezniv ptiček. Med mnogimi pticami, ki se hranilo z žužki in mravljami, ostane edini palček tudi pozimi pri nas. Takrat se preseli na vrt, na dvorišče, v skedenj in priskaklja celo na vežo. Tod se masti z muhami, pajki in z drugimi takimi živalcami. Človeka se ne boji: pred njim smuče semintja in ga zvedavo pogleduje.

Kadar se prepirata dva, je vselej tretji na dobičku.

Priobčil *Ivan Podgornik*.

va brata sta se sprla zaradi koša orehov. Celo stepla sta se, ker si jih nista znala razdeliti. Pride sosed, da ju pomiri, rekoč: »Če hočeta, pa vama jih jaz razdelim, da bo obema prav.«

Brata privolita. Sosed sname klobuk z glave, ga napolni z orehi in dene predse, rekoč: »To gre meni!« Napolni klobuk drugič in ga strese pred prvega brata, rekoč: »To je tvojel« Tretji klobuk orehov pa da drugemu bratu, rekoč: »A to dobiš ti!«

Tako deli, dokler ne razdeli vseh orehov na tri enake dele.

Brata se spogledata in pravita: »Ali, prijatelj, če smo si sosedje, si še nismo bratje!«

A sosed jima odvrne: »Ali mislita, prijatelja, da nisem za svoj trud ničesar zaslužil? Dobila sta vsak svoj del orehov; spravita jih in molčita!«

Želja.

O, da sem jaz lahka ptička,
poletel bi gori v nebo,
na vrata bi zlata nebeška
potrkal s kljunčkom srčnó.

In čul bi me sveti Peter,
zavrtel bi ključ tedaj,
in zletel bi jaz tja noter,
tja noter v nebeški raj.

In sedel na vejico zlato
in pel bi naprej in naprej:
„Ti dobri, predobri moj Bogec,
vso čast in slavo imej!“

Modest.

Sosedov Pavelček.

Spisal *Simon Palček.*

Naš sosed ima troje otrok: dva dečka in eno deklico. Joško je najstarejši. Dorastel je že vsakdanji šoli in je sedaj v prodajalnici, da se izuri za trgovca. Minka hodi v četrti razred, in vse kaže, da bo kdaj pametna gospodinja. A najmlajši je Pavelček. Na sv. Pavla dan je dovršil tretje leto, ali junak vam je, da ga je veselje videti.

Ko bi vam ga mogel opisati!

Pa začnimo na vrhu!

Laske ima svetle, dokaj goste in kodraste. Ličece mu je nežno, prikupno. Oko mu gori kot zvezdica in te gleda tako prijazno in vdano, da moraš imeti rad tega ljubkega junačka! Ali takrat, ko se naberó rdeče ustnice v tisti nepopisno presrčni nasmeh, ko se izdolbeta v mehkih, rdeče nadahnjenih ličecih oni jamici in ko se zablišče prvi Pavelčkovi zobki, ki so ga stali toliko solzá in bolečin, takrat bi človek kar pozobal to srčkano otroče!

Ha, da je iz cukra!

Pa da nima mamice!

Jož, to bi mi dali z loparjem, če bi jim vzel Pavelčka. Saj ga imajo vendar tako radi!

Toda dalje!

Podbradek mu je lepo zalit, a v telescu je krepak, čvrst, zdrav. Kaj bi ne bil, saj se mu godi tako dobro! Mleka ima in v njem ukuhanega riža in sladke kaše, kolikor si poželi njegov lačni želodček. Ej, pa ga časih nabaše, da je kaj! No, in takrat je treba nekoliko na izprehod. Ali Pavelček stopa prav počasi in široko ter se guglje na levo in desno. Kadar mu je hoje dosti, kar počene sredi sobe. Ha, ha! Mamica že vedo, kaj to pomeni! Spančkal bi rad Pavelček. In mamica ga lepo razpravijo, da mu ostane sama srajčka in da si ne pomečka obleke, ter ga polože v zibel.

Pavelček kmalu prav sladko zaspančka . . .

In ko bi videli, kako mu časih v spanju zaigra okolo usten oni ljubeznivi, srečni nasmeh! Kdo ve, če ne gleda v zlatih sanjah angelčke, če ne objema mamice, če se ne ziblje na očetovem kolenu, ali če se ne igra z Joškom in Minko. Aha! Glejte ga! Zdaj-le je zategnil ustnice, kakor da bi kaj srebal. No, ali se mu lahko ne sanja, da pije mleko?

Tako je! Dognana stvar je, da je sosedov Pavelček prav srečen in zadovoljen.

A otrok je otrok! In tako je tudi Pavelček časih siten, da Bog pomagaj! Veste, ko bi ne bil še tako majhen, pa bi vzeli mamica brezovko. Ali kaj hočemo! Pavelček je še otrok, in neusmiljeno zajoka, če mu le prst pokažeš. E, pa to je tudi res, da so Pavelčkova mamica predobri.

In Pavelček je siten! Kar iz čistega miru, pa je siten kot muha.

Mati vprašajo: »Pavelček, boš jedel?«

A Pavelček zapoje: »Be-be-be!«

Mati vprašajo: »Pavelček, greš spančkat?«

A Pavelček zapoje: »Be-be-be!«

Mati vprašajo: »Pavelček, kaj pa hočeš?«

A Pavelček zapoje: »Be-be-bel«

Nekoč jo je pa izkupil! — Ko se mu je zdelo bečanja dovolj, poprosi mamico: »Mama, aja, aja!«

Mamica ga lepo razpravijo in polože v zibel. Ali niso se še dobro obrnili od njega, že zavpije Pavelček: »Mama, dol, dol!«

In dobra mamica ga dvignejo v naročje in posade na tla.

Sosedovi pa imajo tudi muco. Lepa je in prebrisana. Zna srebat mleko, jesti klobase in loviti miši.

In gledala je iz kota sitnega Pavelčka in si je nemara dejala: »Če nečeš ležati ti, bom pa jaz!« In kakor bi trenil — skok! — pa je ležala prav zložno in zadovoljno navihana muca na mehki pernici v Pavelčkovi zibelki.

»Hoho!« si misli Pavelček, »tako se pa nisva zmenila!« Zravna se pokonci, priraca do zibelke in zavpije: »Muca, sc, sc!« Ali muca leži trdovratno.

»Muca, plavim, sc, sc!« ukazuje Pavelček.

Ali muca leži in leži.

In Pavelček pravi: »Muca, sc! Vlnu, vlnu!« In upre se z vso silo v zibelko, da bi jo prevrnil. Pa kaj bo sirota! Napenjal se je in napenjal, a zibelke ni prevrnil, in muca je lepo ležala in gledala nekako zasmehljivo ubogega Pavelčka.

Mati pa so stali na pragu in so se prav srčno smejali.

In Pavelček se je začel neusmiljeno jokati: »Mama, oj, dlaga mama! — Muca, sc, sc! . . .«

Končno se je usmilil mamici. Zapodili so muco z ležišča ter položili nanje Pavelčka, ki je kmalu zaspal . . .

In v spanju je iztezal ročice in nožice. Nemara se mu je sanjalo o mucii, kako jo preganja iz tople zibelke.

Da, da, tak je našega soseda prijazonagajivi Pavelček!

Tam, tam . . .

*Tam, tam
na pisani loci
zbrani pri igri so
naši otroci.*

*Smeje nad njimi se
solnce rumeno,
smeje pred njimi se
polje zeleno.*

*Ptičke vesele,
cvetke dehteče
njih veselijo
mlade se sreče!*

*Pomlad je danes
prišla iz raja:
Tu med otroki
se izprehaja.*

*Hej, to je smeh,
to so dovtipi:
Z deco vzigravajo
rajski se hipi . . .*

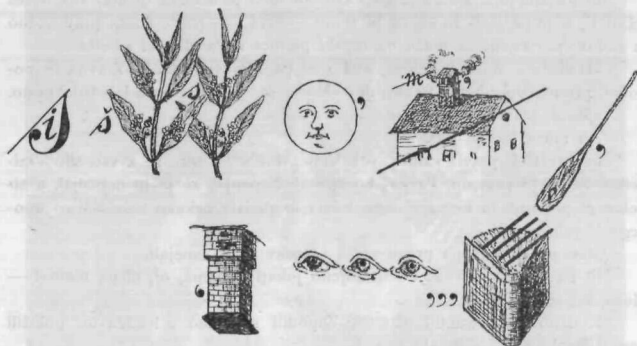
Fran Žgur.

Rebus.

Priobčil F. Petrič.

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Uganka.

Šestero črk in zloga dva
orodje nekovo ima,
ki mnogo krasoti cerkvá.

Izpahni drugo črko le,
ostanke najdeš, ki gore,
ko so napol zgoreli že.

Peterim črkam vzemi ti
spet drugo, spomniš se stvari,
ki hrani ogenj in ljudi.

Izreci črke tri samo!
Naprava je lesena to,
za kojo se vrti kolo.

Dve črki pa sta znak glasu,
začujemo ga tam in tu
iz src, ki nimajo miru.

Anton Medved.

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v
prihodnji številki.

Demant.

Besede značijo: 1. so-
glasnik, 2. nepoštenega
človeka, 3. rokodelca, 4. del
glave, 5. samoglasnik.
— Črke od zgoraj nizedlo
dado ime domače živali. — Ta demant, ka-
terega rešitev priobčimo prihodnjič, nam je
poslal učenec I. razreda, Srečko Ferjan-
čič. Njegova mamica nam je pisala, da je
napravil demant naš najmlajši sotrudnik
čisto sam.

Papirnaté užigalice

so pričeli izdelovati na Francoskem in sicer
na čisto preprost način. Košček papirja se
zviije in namoči v raztopljenem vosku in
stearinu. Tako se papir otrdi. Potem se
pomoči en konec v fosfor, in užigalice je
narejena. — Ta nova vrsta užigalic daje
močno, lepo, rumeno luč. — Slovenci rabimo
seveda samo užigalice družbe sv. Cirila in
Metoda, da tako prispevamo k ogromnim
stroškom, ki ji jih povzroča vzdrževanje
slovenskih šol v obmejnih krajih lepe slo-
venske domovine.

Cvetice.

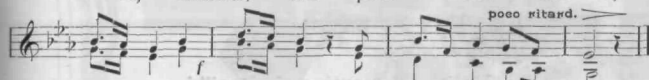
Besede zložil A. Funtek.

Andantino.

Uglasbil Ivan Bartel.

Ve, ljube cve - tice, zbu - di - te se nam, ko
Z i - menom vas kliče: Ne spi - te od - slej! Mar -
Tro - bent - ce zlate se v solncu bu - dé, vi -
Ve, šmarnice, tudi poka - žite cvet in,

pomlad pre - ljuba pri - haja spet k vam!
je - ti - ce, zvončke po - zivlje naj - prej.
jo - li - ce z njimi, ka - ko so le - pé!
pisane tulpe, oj, lep je ta svet!

Utrinki.

Dobri otrok,
tebe ljubimo ljudje in Bog.

Kdor glavo previsoko nosi,
sebi pogube prosi.

Srce, ki je čisto in zdravo,
to je naše bogastvo pravo.

Dostikrat so na enem grmiči
koristni in škodljivi ptici.

Kdor ne sluša,
ta zlo okuša.

Pij in jej,
a tudi ubožca glej!

Kakršno delo si storil,
tako si plačo si izgovoril.

Če v hiši ni šibe,
otroci so brez hibe.

Mladi postopači
pod starost so berači.

Komur je ogenj igrača,
njemu se slabo izplača.

E. L. G.

Cekin — žabam v zahvalo.

Nekdo se vrača s sejma domov. Do - hiti ga noč. Razjaše konja, leže v travo in sladko zadremlje, ne da bi bil prej privezal konja. Ko se ponoči prebudi, pogleda okolo sebe, a konja ni nikjer. Prestrašen plane kvišku. — Kar se oglase žabe iz sosednje mlake: »Kva, kva, kva...« Misleč, da ga žabe kličejo, gre do mlake, kjer res dobi konja. Vesel ga zgrabi za uzdo, seže v žep in vrže žabam cekin, rekoč: »Nate, da se jutri napijete vina, da vam ne bo treba vedno le vode srebatl!« Potem hoče iti, a komaj stori dva, tri korake, že se oglase zopet žabe: »Kva, kva, kva...« Ker misli kmetič, da ga vprašajo žabe, kakšen denar jim je dal, jim odgovori: »Zagotavljam vas, da še sam ne vem! Noč je in tema, ali jutri, ko se napijete vina, vam pove go - stilničar.«

Zapisal Ivan Podgornik.

Ptice.

Ptice so človeku najboljše prijateljice. Kdor jih ne ljubi, nima dobrega srca. Vsa naroda od vzhoda do zahoda, od severa do juga je ena velika kletka, kjer žvrglja in poletava na tisoče ljubkih pticic. Zgodaj zjutraj se že oglase njih pesmi in odme - vajo križem sveta ves božji dan. A slavec n. pr. ubira mile strune celo ponoči. Človeku vedre duha in razveseljujejo srce, a mnogo jih je tudi, ki pokončavajo škodljive gose - nice in žuželke. Sladko petje ptic se glasi kot velika hvalna in proslavljajoča pesem, ki se dviga proti nebu v čast Onemu, ki jih je ustvaril. Ne preganjamo teh prijaznih in koristnih stvari božjih!

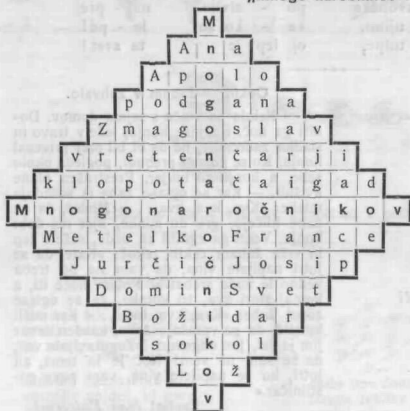
Šolski počitki.

Ta mesec se že začno za nekatere šole prijetni šolski počitki. Ostali učenci in učenke pridejo pozneje na vrsto. Vsi smo jih potrebni: učitelji, učiteljice, šolarji in šolarice. Vse leto smo krepko in marno delovali, da nismo zaigrali dragocenega časa. In sedaj je prišla doba, da se nekoliko oddahnemo. Kdo bi nam pa tudi tega ne privoščil? — Naše učilnice bodo ta čas samevale. Tožilo se jim bo po nas, ki smo vse leto oživljali njih prostore in se naučili toliko lepih stvari. Mi pa bomo uživali svobodni čas. Zahajali bomo v krasno naravo in si pod milim nebom s knjigo v roki in z veselim srcem v prsih krepili telo in vedrili duha. A nerodni in neporedni ne bomo kar nič, da bi morda žalili ljube starše, ki imajo vedno dovolj opravka z nami. »Zvončku« bi bilo jako neljubo, če bi moral slišati, da ste bili nagajivi. — V dobi šolskih počitkov vam bodi, ljubi otroci, zlasti »Zvonček« veren spremljevalec. Iz njega zajemajte to, kar vam ponuja dobrega in koristnega! V prihodnjem šolskem letu se pa bomo spet sešli zdravi in veseli ter si bomo začeli z novimi močmi nabirati duševnih zakladov!

Rešitev demanta v 6. številki.

„Mnogo naročnikov“.

Rešili so ga: Ivanka in Anica Gantar, učenci na Čatežu ob Savi; Milko in Slavko Naglič, učenca v Ljubljani; Inka in Nusa Šlamberger, učenci v Kranju; Minka Jarc v Braslovčah; Andrej Čekada v Ljubljani; Minka in Dragica Orožen, učenci v Trebnju.

♦ ♦ Popravki. ♦ ♦

V pesmi »Moj dom« se mora glasiti četrta vrstica v šesti kitici: »zdaj poje mi vesele.« — V povesti »Odpuščajmo!« se mora glasiti ob koncu deveta vrsta (od zdolaj gor): »Anka je umrla za težkim prehladom...« — V povesti »Kaj je pozabil Tinček?« se mora glasiti na strani 108. prva vrsta v novem oddelku: »O, kako se je Nadinkovi materi radovalo srce...«

Novim naročnikom so na razpolago še vse številke.

»Zvonček« izhaja 1. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 5 K, pol leta 2 K 50 h, četr leta 1 K 25 h. Naročnino prejema gosp. Luka Jelenc, učitelj v Ljubljani, Rimska cesta št. 7. — Izdajatelj in odgovorni urednik je Engelbert Gangl, učitelj v Ljubljani, Turjaški trg št. 4.